

Висновки. Біопаливо – альтернативний вид палива, який отримують в результаті переробки тваринної або рослинної сировини, а також органічних промислових відходів і продуктів життєдіяльності. Альтернативна енергетика розглядає біопаливо як варіант заміни традиційного – вугілля, нафти, природного газу і т.д. Біопаливо відноситься до поновлюваних видів енергії, його основна перевага – екологічність. Кукурудза одна з сільськогосподарських культур, що достатньо ефективно використовується в деяких країнах світу для виробництва біопалива. З рослини можна отримати рідке (біоетанол), тверде та газоподібне біопаливо. Зерно кукурудзи використовується для виробництва біоектанолу (подрібнена маса). Перспективним є використання незернової частини кукурудзи на зерно у вигляді твердого палива (брикети, гранули, тюки), враховуючи, що вона має кращі паливні характеристики ніж солома зернових колосових культур. Також перспективним напрямком використання стеблової маси кукурудзи є виробництво біогазу. З однієї тонни кукурудзяного силосу можна отримати від 200 до 400 м³ біогазу, а вихід біогазу з однієї тонни сухої речовини стебел кукурудзи буде становити 420 м³.

Література.

1. Біопаливо – майбутнє цукрової галузі України. URL : <http://www.ukrsugar.com/uk/post/biopalivo-majbutne-cukrovoi-galuzi-ukraini>
2. Скільки біопалива виробляють в Україні та в світі. URL : <https://www.slovoidilo.ua/2018/07/03/infografika/suspilstvo/skilky-biopaliva-vyroblyayut-ukrayini-ta-sviti>
3. **Соколів С.П.** Перспективи використання кукурудзи на зерно в якості біопалива. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. 2016. Вип. 173. С. 168-176.
4. Україна: виробляти біопаливо з кукурудзи вигідно. URL : <https://bio.ukr.bio/ua/news/12019/>

УДК: 635:631.15

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ОВОЧІВНИЦТВА В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

SOME ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF THE VEGETABLE INDUSTRY IN UKRAINE AT THE PRESENT STAGE

АБРАМОВА В.С., студентка*

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

У статті розглянуто особливості розвитку галузі овочівництва, що є найважливішою галуззю сільського господарства, на сучасному етапі. Досліджено аспекти розвитку галузі та основні механізми підвищення ефективності виробництва овочів. Визначено, що галузь овочівництва в Україні має суттєві резерви підвищення ефективності і вдосконалення на цій основі загального ринку овочів, переважно за рахунок внутрішнього виробництва. Запропоновано основні шляхи підвищення ефективності функціонування галузі овочівництва в Україні на сучасному етапі.

Ключові слова: виробництво овочевої продукції, прибутковість, підприємство, ефективність, ринки.

* Науковий керівник – Севідова І.О. д.е.н.

Features of the development of the vegetable growing industry, which is the most important agricultural sector at the present stage, are considered. The aspects of the development of the industry and the main mechanisms for increasing the efficiency of vegetable production are investigated. It was determined that the vegetable industry in Ukraine has substantial reserves for increasing the efficiency and improving on this basis the general market of vegetables, mainly due to domestic production. The main ways to improve the functioning of the vegetable industry in Ukraine at the present stage are proposed.

Key words: *production of vegetable, profitability, enterprise, efficiency, markets.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Стабілізація та подальший розвиток аграрного сектора є одним з найважливіших напрямків вітчизняної економіки, і його неможливо здійснити без втручання держави. Стратегічними цілями аграрної політики держави є конкурентоспроможне агропромислове виробництво, яке забезпечує економічну безпеку країни та її продовольчу безпеку. Визначення пріоритетів державної аграрної політики відповідно до вимог Світової організації торгівлі є важливим аспектом вивчення проблем конкурентоспроможності.

Проте на заваді експорту вітчизняних овочів стоїть недосконале законодавство з регулювання експортних операцій з овочевою продукцією, а також відсутність системи сертифікації господарств відповідно до світових стандартів якості й норм безпеки харчових продуктів [5].

На сучасному етапі розвитку ринку є зрозумілим, що для досягнення комерційного успіху, необхідно брати до уваги всі елементи ринкової системи. Для цього широко використовуються різноманітні дослідження стану та динаміки розвитку ринку, одними із головних завдань яких є визначення умов, за яких забезпечується найповніше задоволення попиту населення в товарах будь-якого виду та створюється підґрунтя для ефективного збуту виробленої продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема функціонування аграрного сектору України в сучасних економічних умовах присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених-економістів. Важливі наукові питання викладені в працях: Ю. Агірбова, А. Алтухова, Н. Голошубова, Р. Корінця, А. Мазаракі, О. Могильного, В. Набокова, П. Саблука, Р. Шмідта, О.Г. Шпикуляка та ін.

Об'єктивна необхідність дослідження сучасного стану та перспектив розвитку аграрного сектора залежить від декількох причин. Найважливішими з них є: продовольча безпека країни, низька конкурентоспроможність і низька продуктивність галузі, відсутність адекватних механізмів ціноутворення на сільськогосподарську продукцію, низький професійний рівень більшості сільськогосподарських працівників.

Економічна діяльність аграрного сектора буде ефективною тільки тоді, коли всередині країни буде створено загальний та керований економічний простір [2]. По-перше, продовольча безпека завжди є ключовим завданням будь-якої держави. Ця мета досяжна, лише, при самозабезпеченні аграрною продукцією і створенні запасів, які гарантують забезпечення продовольством, в тому числі, в разі неврожайів. По-друге, сільське господарство є особливим сектором економіки, так як воно сильно залежить від умов навколишнього середовища та рівня розвитку сільських територій. По-третє на теперішній час відсутня система сертифікації господарств відповідно до світових стандартів якості й норм безпеки харчових продуктів [5].

Формулювання цілей статті. Для успішного розвитку аграрного сектора в Україні необхідно прийняти програму розвитку галузі, аналогічну найбільш розвиненим країнам, тим більше що Україна володіє необхідними виробничими та природними ресурсами для виробництва якісної і, отже, конкурентоспроможної продукції. В ході реалізації цієї програми існує необхідність розробити і прийняти стратегію сталого економічного розвитку і

вдосконалення економічних відносин всередині галузі [8]. Тому метою є дослідження питання сучасних умов діяльності аграрних підприємств як невід'ємної умови для прийняття відповідних ефективних рішень в усіх напрямках діяльності, а також як однієї з умов адаптації підприємств до реальних обставин господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна політика у сільському господарстві та державна допомога аграрним підприємствам є складовими державного регулювання аграрного сектору та позначена зміцнити економічну стійкість вітчизняних аграрних підприємств, в тому числі і в галузі овочівництва, на сучасному етапі. Державна підтримка сільського господарства здійснюється через вирішення соціальних проблем на селі та комплексний розвиток сільських територій. Державне регулювання цін здійснюється шляхом встановлення максимальних цін на окремі види продукції і послуги, державне страхування передбачає страхування сільськогосподарських підприємств від різних втрат.

Економічна стійкість аграрних підприємств, а також макро- і мікроекономічні зв'язки в першу чергу пов'язані з системою державної підтримки [1]. Міра участі держави в організаційно-економічній діяльності аграрного сектора є однією з невирішених проблем. Одним з основних факторів, що впливають на депресивний стан галузі і недостатні темпи приросту виробництва овочевої продукції в Україні, є тривала орієнтація на імпорт. У результаті овочівництво захищеного ґрунту розвивається за інерційним сценарієм і не здатне відповідати вимогам ринку, спостерігається висока імпортозалежність галузі [4].

Проте дослідженнями показано, що розробка механізмів інтеграції вітчизняних овочівників підприємств у світову систему торгівлі овочами дозволить забезпечити продовольчу безпеку країни і підвищити конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської продукції на світовому ринку [8]. А конкурентоспроможність на ринку, реалізацію стратегічних цілей та високу фінансову стабільність забезпечує прибуток підприємства, який є головним показником господарсько-фінансової діяльності підприємства, що і формує його власний капітал. В умовах ринкової економіки прибуток на рівні підприємства виступає як безпосередня мета виробництва, що зумовлено притаманною капіталу тенденцією до самозростання [3]. Сьогодні в нашій країні спостерігається значне скорочення обігових коштів у товаровиробників. Має місце нестача виробничих і переробних потужностей, логістичних центрів, сховищ, що приводить до втрат частини вітчизняної продукції овочівництва. Таким чином, розвиток овочівництва захищеного ґрунту і ринку овочів в цілому супроводжується комплексними проблемами, в тому числі інфраструктурного характеру [4].

Підвищення ефективності виробництва овочів можливо декількома шляхами: збільшенням врожайності овочевих культур використовуючи високопродуктивні сорти і гібриди овочевих культур, органічні і мінеральні добрива, хімічні і біологічні засоби захисту рослин від шкідників і хвороб, родючі і зрошувані землі; скороченням витрат праці при вирощуванні овочевих культур, впроваджуючи індустриальні технології вирощування і збирання овочів, прогресивні форми організації праці, підвищуючи рівень механізації вантажно-розвантажувальних робіт; зниженням собівартості виробництва овочів (поглиблення спеціалізації і розвиток концентрації овочівництва, поєднання виробництва овочів у відкритому і захищеному ґрунті, скорочення витрат на насіння і садивний матеріал, на оплату праці та матеріальні ресурси, вдосконалення матеріального стимулювання праці; вдосконалення способів заготівлі та реалізації овочевої продукції за допомогою ефективних каналів реалізації овочів, встановлення ринкових цін на продукцію, підвищення якості та скорочення втрат овочів в процесі виробництва і реалізації); шляхом оптимізації організації виробництва в галузі (наявність на овочівницьких підприємствах переробних підрозділів і овочесховищ, що дозволяють раціонально використовувати всю вирощену продукцію, оптимізація каналів збуту).

Досягненню поставлених цілей в області сільського господарства сприятиме реалізація стратегії розвитку підприємств овочевої галузі [6].

Таким чином в нинішній ситуації, враховуючи необхідність підвищення конкурентоспроможності вітчизняного аграрного сектору, необхідно взяти за основу стандарти Європейського Союзу й створити систему контролю над їхнім дотриманням, що дасть змогу експортувати вітчизняні овочі та продукцію їх переробки до країн ЄС та світу й сприятиме задачам продовольчої безпеки країни та успішному розвитку аграрного ринку України [5].

Міжнародний досвід побудови організаційної структури й схеми функціональних і координаційних зв'язків основних структурних одиниць оптового ринку сільськогосподарської продукції може бути прийнятий до уваги при пошуку шляхів вирішення проблем, що стоять перед українським сільським господарством. При цьому слід враховувати сформований багаторічний досвід формування та розвитку системи оптової торгівлі [7]. Вітчизняна овочівницька галузь має суттєві резерви підвищення ефективності і вдосконалення на цій основі загального ринку овочів переважно за рахунок внутрішнього виробництва. На нашу думку велике значення при цьому також має державна підтримка галузі.

Висновки. Одними з найважливіших заходів у створенні ефективних механізмів є розвиток бюджетного фінансування та кредитного забезпечення суб'єктів господарювання. Важливим аспектом ефективного розвитку овочівницької галузі є вирішення проблем зайнятості сільського населення, збереження соціальної сфери села, підтримка ефективно функціонуючих малих та середніх аграрних підприємств та створення дієвої системи сертифікації господарств.

У найближчі роки потрібно сконцентрувати зусилля на реформі земельної політики в сільських районах, яка повинна бути не обмежена наданням землі кінцевим користувачам, а скоріше підвищенням її родючості і заохоченням до розвитку сільськогосподарських підприємств різної власності і заохоченням продуктивної роботи, за прикладом розвинених країн ЄС.

Література.

1. Аграрная политика / Под. ред. **А.П. Зинченко**. М. : Колос С, 2004. 304 с.
2. **Кеникстуд В., Константинович В.** Совершенствовать экономическую вертикаль управления агропромышленным комплексом. *АПК: экономика, управление*. 2008. № 7. С. 18-21.
3. **Лещенко Л.О.** Аналіз прибутку підприємств, його види та функції. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва*. 2014. № 4. С. 236-240.
4. **Лещенко Л.О.** Удосконалення ринку овочів захищеного ґрунту на основі підвищення ефективності їх виробництва. *Агросвіт*. 2018. № 17. С. 48-53.
5. **Севідова І.О.** Вплив якості овочевої продукції на конкурентоспроможність овочівництва. *Вісник Львівського національного аграрного університету. Сер.: Економіка АПК*. 2013. № 20 (1). С. 302-306.
6. **Севідова І.О., Лещенко Л.О.** Стан, проблеми та перспективи розвитку овочівництва в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 12. С. 28-33.
7. **Севідова І.О.** Розвиток зовнішньоторгівельних перспектив оптового ринку сільськогосподарської продукції в контексті євроінтеграції. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Сер.: Економічні науки*. 2013. № 8. С. 143-148.
8. **Sievidova I.A.** et al. Factors affecting the economic management efficiency of agricultural enterprises in Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. 2017. Vol. 15. № 2. pp. 204-211.

